

The Relationship between Emotional Schemas and Uncertainty Intolerance with the Mediating Role of Experiential Avoidance in Women

Sara Abdollahpour¹ , Fateme Dehghani-Arani^{1*} , Hojjatollah Farahani²

1. Department of Psychology, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

2. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

***Corresponding author:** Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: f.dehghani.a@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article History:
Received: 01 Jan 2024
Revised: 30 May 2024
Accepted: 03 Jul 2023
Published: 08 Apr 2025

Keywords:
Emotional Schemas, Experiential Avoidance, Uncertainty Intolerance.

ABSTRACT

The purpose of the present study was to ascertain the relationship between Emotional Schemas and Uncertainty Intolerance in women, with Experiential Avoidance serving as a mediator. The research method employed was descriptive, and the study was of the correlational type, utilizing structural equation modeling to predict. The statistical population included all women over 20 years old living in the Tehran province in 2023, had no experience of divorce and had academic education, and 221 of them were selected through a purposive sampling method. Purposive sampling was employed to select 221 of these women. The Leahy Emotional Schemas Scale (LESS), Intolerance of Uncertainty questionnaire (IUS), and Experimental Avoidance questionnaire (AAQ-II) were the measurement instruments used to assess the variables of the research. After the participants completed the questionnaires, the data were analyzed using structural equation modeling and the AMOS-20 and SPSS-24 software. The final model demonstrated a satisfactory fit, as indicated by the results. As per the results, the Experimental Avoidance variable serves as a mediating variable in the relationship between Intolerance of Uncertainty and Emotional-Adaptive and Emotional-Maladaptive Schemas, and both effects are statistically significant ($P < 0.05$). As a result, Experimental Avoidance had a 67% impact on the relationship between Intolerance of Uncertainty and Emotional-Adaptive Schema of women and a 22.3% effect on the relationship between Intolerance of Uncertainty and Emotional-Adaptive Schema of women. Therefore, it is evident that Experiential Avoidance influences the relationship between Intolerance of Uncertainty and the emotional schemas of women. Consequently, it is imperative that mental health professionals implement strategies to mitigate women's Experiential Avoidance.

Cite this article: Abdollahpour, S., Dehghani-Arani, F., & Farahani, H. (2025). The Relationship between Emotional Schemas and Uncertainty Intolerance with the Mediating Role of Experiential Avoidance in Women. *Journal of Applied Psychological Research*, 16(1), 99-113. doi: 10.22059/japr.2025.369882.644823

Publisher: University of Tehran Press
DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2025.369882.644823>

© The Author(s).

Extended Abstract

Aim

Evidence suggests that health services have historically overlooked the needs of female patients and clients (Aitken & Women, 2001). As a result, there is a substantial body of research on gender aspects in adult mental health centers, with most studies focusing on women's psychological experiences (Archer et al., 2006; Kulkarni & Galletly, 2017; Mezey et al., 2005; Bartlett et al., 2014). Intolerance of uncertainty is a personality trait characterized by negative beliefs about uncertainty (Buhr & Dugas, 2009). Similarly, experiential avoidance contributes to the development of beliefs about emotions that impair an individual's functioning (Leahy, 2011). Intolerance of uncertainty may increase the likelihood of using maladaptive, emotion-focused coping strategies, such as emotional schemas (Taha et al., 2014), highlighting the importance of understanding their relationship. Emotional schemas can sometimes lead individuals to disconnect from their emotions and engage in experiential avoidance. Conversely, experiential avoidance reinforces maladaptive beliefs about emotions, further disrupting functioning (Leahy, 2011).

Given its potential mediating role, examining experiential avoidance is crucial. This study is conducted in recognition of the significant impact of emotional schemas on women's mental health and the need to identify contributing factors—particularly those that have been less explored, such as intolerance of uncertainty and experiential avoidance. The present research investigates the relationship between emotional schemas and intolerance of uncertainty, with experiential avoidance as a mediating factor in women.

Methodology

To achieve the research objectives, a correlational design based on structural equation modeling (SEM) was employed for predictive analysis. The statistical population consisted of women aged 20 to 40 living in Tehran Province in 2023, with academic education and no history of divorce. A total of 221 participants were selected using a targeted sampling method. Data collection was conducted online using standardized questionnaires, including the Emotional Schemas Scale (LESS-P) (Leahy, 2002), the Intolerance of Uncertainty Scale (IUS) (Freeston et al., 1994) and the Experiential Avoidance Questionnaire (AAQ-II) (Hayes et al., 2004). After participants completed the questionnaires, the data were analyzed using structural equation modeling (SEM) with AMOS 20 and SPSS 24.

Findings

The findings highlight the role of experiential avoidance as a mediating factor between intolerance of uncertainty and emotional schemas. A correlation analysis of the variables showed that all correlations were statistically significant. The strongest correlation was observed between experiential avoidance and intolerance of uncertainty ($r = 0.678$, $p < 0.001$), while the weakest correlation was found between adaptive emotional schemas and intolerance of uncertainty ($r = 0.219$, $p > 0.001$).

To test the proposed model—specifically, the mediating role of experiential avoidance in the relationship between emotional schemas and intolerance of uncertainty—path analysis was conducted. The model fit was evaluated using multiple indices: the normalized chi-square index (χ^2/df) was below 5, CFI, GFI, and NFI were above 0.9, and the RMSEA was below 0.08, indicating a good model fit. The analysis revealed that experiential avoidance mediated 67% of the relationship between intolerance of uncertainty and adaptive emotional schemas and 22.3% of the relationship between intolerance of uncertainty and maladaptive emotional schemas

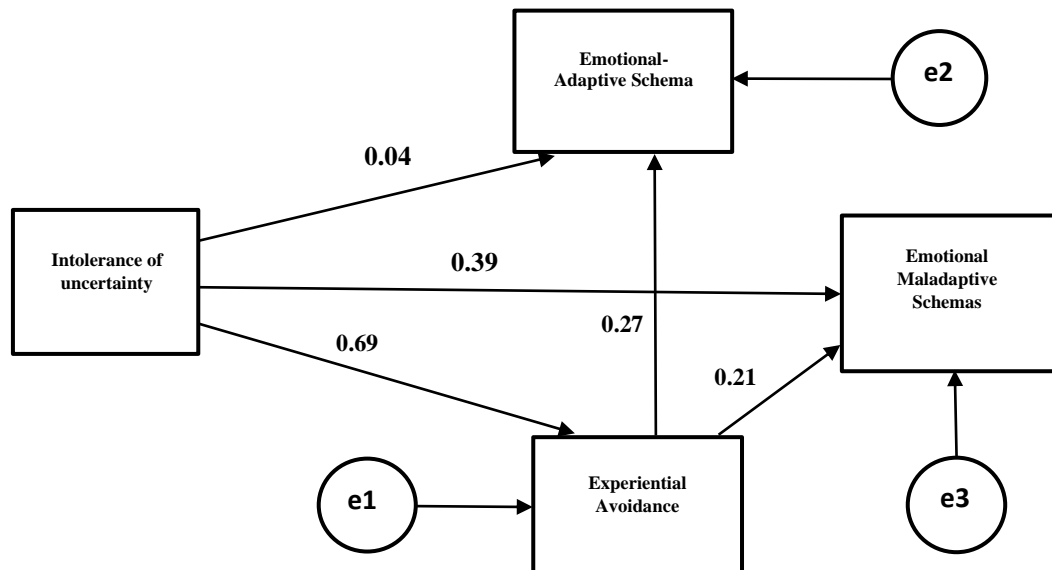

Figure 1. Research model

Conclusion

The findings of this study indicate that maladaptive and adaptive emotional schemas have significant positive and negative relationships with intolerance of uncertainty, respectively. This suggests that intolerance of uncertainty increases the likelihood of using emotion-based coping strategies, such as emotional schemas. Furthermore, emotional schemas contribute to psychological distress by reinforcing experiential avoidance. When emotional schemas are activated, individuals rely on experiential avoidance as a coping mechanism to regulate their emotions, demonstrating a significant relationship between emotional schemas and experiential avoidance. In this regard, Leahy et al. (2012) argued that adaptive emotional schemas, by fostering mindfulness, reduce experiential avoidance and enhance emotional acceptance. Additionally, the present study found that experiential avoidance has a significant positive effect on women's intolerance of uncertainty. Individuals with high levels of experiential avoidance tend to suppress or control their thoughts and emotions, making them less willing to experience uncertainty (Leahy, Trich, & Napolitano, 2011). Those with higher intolerance of uncertainty are more likely to perceive uncertainty as a negative or threatening experience and attempt to avoid it (Carleton et al., 2007).

The findings of this study emphasize the critical role of experiential avoidance in the relationship between intolerance of uncertainty and emotional schemas in women. Women with lower intolerance of uncertainty exhibited fewer maladaptive emotional schemas and less experiential avoidance. Reducing experiential avoidance can weaken the link between intolerance of uncertainty and emotional schemas, thereby preventing the development of maladaptive emotional schemas. This study further demonstrated that experiential avoidance mediates the relationship between intolerance of uncertainty and both adaptive and maladaptive emotional schemas. Moreover, the proposed model demonstrated a good fit, indicating its robustness.

Based on these findings, psychologists working with women can implement preventive interventions targeting experiential avoidance and intolerance of uncertainty. Such interventions may help prevent the development of maladaptive emotional schemas while fostering adaptive emotional schemas. Given that women are among the most vulnerable groups in society, yet play a pivotal role in societal growth and well-being, it is crucial to increase research efforts focused on their psychological health. Understanding the psychological mechanisms affecting women can contribute to preventing mental health disorders in this population.

Keywords: Emotional Schemas, Experiential Avoidance, Uncertainty Intolerance.

Ethical Considerations

Prior to conducting the research, ethical approval was obtained from the Research Ethics Committee of the Faculty of Psychology, University of Tehran under the ethical code IR.UT.PSYEDU.REC.1402.032. Additionally, participants received an online explanation detailing the purpose of the study, the principle of confidentiality, and informed consent alongside the questionnaire link. Participants could only take part in the study if they explicitly provided their consent. Furthermore, they had the right to withdraw from the study at any stage with prior notice.

Acknowledgments and Funding

This study was self-funded and did not receive financial support from any external organization. The authors express their sincere gratitude to the professors of the Psychology Department at the Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, for their valuable guidance and support.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest in this study.

رابطه طر حواره های هیجانی و عدم تحمل بلاتکلیفی با نقش میانجی اجتناب تجربی در زنان

سارا عبدالله پور^۱ ✉، فاطمه دهقانی آرانی^{۱*} ✉، حجت الله فراهانی^۲ ✉

۱. گروه روان شناسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۲. گروه روان شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: استادیار، گروه روان شناسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: f.deghani.a@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۳/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۱/۲۰

کلیدواژه ها:

اجتناب تجربی، طر حواره های هیجانی، عدم تحمل بلاتکلیفی.

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه طر حواره های هیجانی و عدم تحمل بلاتکلیفی با نقش واسطه ای اجتناب تجربی در زنان بود. روش پژوهش توصیفی و مطالعه از نوع همبستگی مبتنی بر مدل یابی معادله ساختاری بود. جامعه آماری شامل کلیه زنان بالای ۲۰ سال ساکن استان تهران در سال ۱۴۰۲، فاقد تجربه طلاق و دارای تحصیلات آکادمیک بود که طی یک فراخوان اینترنتی، ۲۲۱ نفر از آنان به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. برای اندازه گیری متغیرهای پژوهش، از ابزارهای سنجش شامل پرسشنامه طر حواره های هیجانی لیهی (LESS)، پرسشنامه عدم تحمل بلاتکلیفی (IUS) و پرسشنامه اجتناب تجربی (AAQ-II) استفاده شد. پس از تکمیل پرسشنامه ها توسط شرکت کنندگان، داده ها به روش مدل یابی معادلات ساختاری و به کمک نرم افزارهای AMOS-20 و SPSS-24 تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد الگوی نهایی از برازش مطلوبی برخوردار است. مطابق یافته ها اثر متغیر اجتناب تجربی به عنوان متغیر میانجی در رابطه بین عدم تحمل بلاتکلیفی و طر حواره های هیجانی-انطباقی و طر حواره های هیجانی-غیرانطباقی هر دو معنادار است ($P < 0.05$). در نتیجه اجتناب تجربی به میزان ۶۷/۱ درصد بر رابطه عدم تحمل بلاتکلیفی و طر حواره های هیجانی-انطباقی زنان و به میزان ۲۲/۳۲ درصد روی رابطه عدم تحمل بلاتکلیفی و طر حواره های هیجانی-غیرانطباقی زنان اثر گذاری داشت؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که اجتناب تجربی بر رابطه بین طر حواره های هیجانی و عدم تحمل بلاتکلیفی زنان تأثیر گذار است و ضرورت دارد متخصصان سلامت روان اقداماتی با هدف کاهش اجتناب تجربی زنان انجام دهند.

استناد: عبدالله پور، س.، دهقانی آرانی، ف.، و فراهانی، ح. (۱۴۰۴). رابطه طر حواره های هیجانی و عدم تحمل بلاتکلیفی با نقش میانجی اجتناب تجربی در زنان. فصل نامه پژوهش های

کاربردی روانشناختی، ۱۶(۱)، ۹۹-۱۱۳. doi: 10.22059/japr.2025.369882.644823

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران

DOI: <https://doi.org/10.22059/japr.2025.369882.644823>

© نویسندگان.

۱. مقدمه

شواهد حاکی از آن است که خدمات بهداشت در طول تاریخ، نیازهای بیماران و مراجعان زن را نادیده گرفته است (ایتکن و ومن^۱، ۲۰۰۱). از این رو مجموعه قابل توجهی از تحقیقات در مورد جنبه‌های جنسیتی در مراکز سلامت روان بزرگسالان وجود دارد (بتکاپ و توماس^۲، ۱۹۹۴) که عمده آن تحقیقات، تجربیات روانی زنان را بررسی می‌کنند (آرچر و همکاران^۳، ۲۰۱۶؛ کولکارنی و گلتلی^۴، ۲۰۱۷؛ مزی و همکاران^۵، ۲۰۰۵؛ بارتلت و همکاران^۶، ۲۰۱۴). یکی از متغیرهای روانی که کمتر در مورد زنان مورد بررسی قرار گرفته، عدم تحمل بلا تکلیفی^۷ است. عدم تحمل بلا تکلیفی به صفتی شخصیتی گفته می‌شود که مجموعه‌ای از باورهای منفی در مورد عدم اطمینان ناشی از بلا تکلیفی را دربرمی‌گیرد و سبب تمایل به واکنش منفی در سطح شناختی هیجانی و رفتاری به موقعیت‌ها و رویدادهای نامطمئن می‌شود (بوهر و دوگاس^۸، ۲۰۰۹). از آنجا که عدم تحمل بلا تکلیفی گاهی در افراد موجب افزایش احتمال استفاده از روش‌های مقابله‌ای منفی هیجان‌محور مثل طرحواره‌های هیجانی^۹ می‌شود (تاها و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۴)، رابطه عدم تحمل بلا تکلیفی و طرحواره‌های هیجانی حائز اهمیت است. طرحواره‌های هیجانی در واقع باورهای اصلی مربوط به احساسات و فرایندهای عاطفی‌ای هستند که ماهیت واکنش‌های فرد به تجارب عاطفی را هدایت می‌کنند (ادواردز و وپرمن^{۱۱}، ۲۰۱۹؛ لیپی^{۱۲}، ۲۰۰۲؛ منسر و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۲؛ میتمزگوبر و همکاران^{۱۴}، ۲۰۰۹). تمامی انسان‌ها هیجان‌اتی منفی مانند خشم، غم و اضطراب را تجربه می‌کنند، اما در تعدادی از افراد، هیجان‌ات اثرگذاری منفی خواهند داشت. دلیل این اثرپذیری متفاوت به طرحواره‌های هیجانی افراد بازمی‌گردد. به بیان دیگر این مسئله که پاسخ هیجانی افراد مثبت یا منفی باشد به طرحواره‌های هیجانی آن‌ها بستگی دارد (لیپی و همکاران^{۱۵}، ۲۰۱۱). براساس سازه طرحواره‌های هیجانی، افراد طرحواره‌های متفاوتی در رابطه با تفسیر و ارزیابی هیجان‌اتشان دارند (ویب و جانسون^{۱۶}، ۲۰۱۶). همچنین طبق پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه عدم تحمل بلا تکلیفی، افرادی که تحمل بلا تکلیفی را ندارند، برای کاهش ناراحتی ناشی از موقعیت‌های نامطمئن، از این موقعیت‌ها بیشتر اجتناب می‌کنند (شاپیرو و همکاران^{۱۷}، ۲۰۲۰). در واقع عدم تحمل بلا تکلیفی در افرادی که باورهای منفی در مورد این متغیر دارند، با هدف به حداقل رساندن احتمال مواجهه با ابهام سبب بروز اجتناب تجربی می‌شود (بیرل و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۱). از طرفی اجتناب تجربی با طرحواره‌های هیجانی رابطه‌ای قوی دارد (یانگ و همکاران^{۱۹}، ۲۰۰۳؛ لیپی و همکاران^{۲۰}، ۲۰۱۲؛ سیلبرستین و همکاران^{۲۱}، ۲۰۱۲) و زمانی که طرحواره‌ها فعال می‌شوند، افراد به صورت هشیارانه و نیمه‌هشیارانه از مکانیسم‌هایی برای مقاومت در برابر اثرگذاری طرحواره‌ها استفاده می‌کنند که یکی از این مکانیسم‌ها اجتناب تجربی است (ایفورت و همکاران^{۲۲}، ۲۰۰۹).

1. Aitken & Women
2. Batcup & Thomas
3. Archer et al.
4. Kulkarni & Galletly
5. Mezey et al.
6. Bartlett et al.
7. Intolerance of Uncertainty
8. Buhr & Dugas
9. Emotional Schemas
10. Taha et al.
11. Edwards & Wupperman
12. Leahy
13. Manser et al.
14. Mitmansgruber et al.
15. Leahy et al.
16. Wiebe & Johnson
17. Shapiro et al.
18. Birrell et al.
19. Young et al.
20. Leahy et al.
21. Silberstein et al.
22. Eifert et al.

بنابراین گاهی طرحواره‌های هیجانی افراد سبب می‌شوند افراد از هیجانات خود فاصله بگیرند و اجتناب تجربی^۱ را تجربه کنند. اجتناب تجربی نیز موجب شکل‌گیری باورهایی در مورد هیجانات می‌شود که عملکرد فرد را مختل می‌کنند (لیهی، ۲۰۱۱). اجتناب تجربی فرایندی است که تأثیرات درونی تجارب و هیجانات منفی افراد را کاهش می‌دهد و آرامشی سریع اما کوتاه‌مدت برای آنان به ارمغان می‌آورد. این فرایند، زمانی پاتولوژیک خواهد بود که عملکرد روزانه فرد را مختل کند یا مانع رسیدن فرد به اهداف شخصی‌اش شود (ایفورت و همکاران، ۲۰۰۹). گاهی افراد می‌کوشند با راهبردهای شناختی یا اجتناب تجربی با هیجان‌اتشان مقابله کنند؛ بنابراین زمانی که هیجانات منفی را تجربه می‌کنند، کنش‌های شدیدی را در شرایط اضطراب‌زا از خود نشان می‌دهند (پیرساقی و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین اجتناب تجربی نگرشی است که فرد در مواجهه با هیجانات و افکار منفی به شیوه‌ای ثابت و مستمر به کار می‌برد و مشکل‌ساز است (اتنبریت و دابسون^۲، ۲۰۰۴). از جمله راهبردهای این راهبردها مکانیسم‌هایی مانند حواس‌پرتی، بازداری، انکار یا سرکوب است که افراد برای کنترل یا حذف تجربیات منفی از آن‌ها استفاده می‌کنند. این راهبردها به تداوم تجربی منجر می‌شود که در درازمدت، مشکلات افراد را افزایش می‌دهند (بریگز و پرایس^۳، ۲۰۰۹). در واقع اجتناب نمی‌گذارد فرد پاسخ مناسب و مؤثری به محرک‌ها از جمله محرک‌های هیجانی بدهد. از طرفی جایگزین مدیریت هیجان می‌شود و آن را مختل می‌کند (چو و لی^۴، ۲۰۱۷). از آنجا که افرادی که اجتناب تجربی یا عاطفی می‌ورزند، بیشتر در معرض مشکلات روانی قرار دارند (لیهی، ۲۰۱۱)، بررسی این متغیر در کنار طرحواره‌های هیجانی در زنان که در معرض آسیب‌های روانی زیادی قرار دارند، ضروری است.

نظریه طرحواره‌های هیجانی لیهی (۲۰۰۲) بر اساس مدل متمرکز بر هیجان گرینبرگ^۵ (۲۰۰۴) و همچنین نظریه فراشناختی ولز^۶ (۱۹۹۵) شکل گرفته است. سازه طرحواره هیجانی به چگونگی ادراک و مفهوم‌سازی و بررسی الگوهای پاسخ افراد به هیجان‌اتشان می‌پردازد که لیهی آن‌ها را به شکل تأیید^۷، قابل‌درک بودن^۸، احساس گناه^۹، ساده‌انگاری هیجان‌ها^{۱۰}، ارزش‌های والاتر^{۱۱}، کنترل‌پذیری^{۱۲}، بی‌حسی هیجانی^{۱۳}، منطقی بودن^{۱۴}، تداوم^{۱۵}، توافق^{۱۶}، پذیرش^{۱۷}، نشخوار فکری^{۱۸}، ابراز^{۱۹} و سرزنش دیگران^{۲۰} دسته‌بندی می‌کند (لیهی، ۲۰۰۲).

در پژوهشی که مردانی و همکاران (۱۴۰۱) انجام دادند، مشخص شد که اجتناب تجربی با تأثیر بر طرحواره‌های هیجانی می‌تواند رفتارهای آسیب به خود را در افراد افزایش دهد. رضایی و همکاران (۱۳۹۶) به نقش طرحواره‌های هیجانی و اجتناب تجربی در بروز اختلال افسردگی اساسی اشاره کردند. به‌طور کلی پژوهش‌های اندکی در مورد رابطه اجتناب تجربی با مدل‌های هیجانی وجود دارد. با توجه به توضیحات ذکر شده، سوالات اساسی این است: آیا عدم تحمل بالاتر کیفی می‌تواند با طرحواره‌های

1. experience avoidance
2. Ottenbreit & Dobson
3. Briggs & Price
4. Cho & Lee
5. Greenberg
6. Wells
7. validation
8. comprehensibility
9. guilt
10. simplistic view of emotion
11. higher values
12. controllability
13. numbness
14. rational
15. duration
16. consensus
17. acceptance
18. rumination
19. expression
20. blame

هیجانی مرتبط باشد؟ این ارتباط چگونه است؟ اجتناب تجربی چه مقدار و چگونه در این رابطه مؤثر است؟ در پژوهش حاضر به بررسی رابطه طرحواره‌های هیجانی با عدم تحمل بلا تکلیفی با نقش واسطه‌ای اجتناب تجربی می‌پردازیم. ضمن اینکه این پژوهش به بسط دانش بنیادین در حوزه طرحواره‌های هیجانی کمک می‌کند و راهکارهایی برای مداخلات پیشگیرانه برای مشاوران و روان‌شناسان فراهم می‌سازد.

در سال‌های اخیر مبحث هیجان در روان‌شناسی توجه زیادی را به خود جلب کرده است. بعضی از نظریه‌های این حوزه بر این مفهوم استوارند که طرحواره‌های هیجانی می‌توانند به تغییرات متفاوتی در افراد منجر شوند (لیهی، ۲۰۰۷). از طرفی مطالعات نشان می‌دهد طرحواره‌های هیجانی با بسیاری از اختلالات روانی در ارتباط هستند (لیهی، ۲۰۰۲؛ گنجی و همکاران، ۱۳۹۵۲). این مطالعه با توجه به اهمیت و تأثیر طرحواره‌های هیجانی در سلامت روانی افراد و لزوم شناسایی عوامل مؤثر بر آن به‌ویژه عواملی که کمتر بررسی شده‌اند، مانند عدم تحمل بلا تکلیفی و اجتناب تجربی انجام گرفت. در پژوهش حاضر، به تبیین رابطه طرحواره‌های هیجانی و عدم تحمل بلا تکلیفی با نقش میانجی اجتناب تجربی در زنان پرداخته می‌شود. بخش قابل‌توجهی از جامعه را زنان تشکیل می‌دهند و طبق آمار سازمان جهانی بهداشت^۱ (۲۰۰۹) تعدادی از عوامل وابسته به جنسیت زنان مانند خشونت‌های جنسیتی، آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی، فشار فرزندپروری و نابرابری اجتماعی در کسب درآمد و... خطر ابتلا به اختلالات روانی را برای این گروه افزایش می‌دهد. در واقع به هر میزان که آسیب‌ها و صفات روان‌شناختی در زنان مشخص‌تر باشد، اقدامات مورد نیاز برای پیشگیری و درمان برای آنان نیز مؤثرتر خواهد بود. علی‌رغم پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه پیشگیری از ابتلا به اختلالات روانی حوزه زنان خلأ پژوهشی در این زمینه مشهود است.

۲. روش

۲-۱. جامعه، نمونه و روش اجرا

برای اجرای پژوهش، ابتدا طی یک فراخوان اینترنتی از افراد واجد شرایط پژوهش دعوت به عمل آمد. به‌منظور بررسی معیارهای ابتدایی پژوهش، پرسشنامه محقق‌ساخته اطلاعات اولیه به شکل اینترنتی برای تکمیل در اختیار داوطلبان ورود به طرح قرار گرفت که علاوه بر ذکر ملاک‌های ورود به پژوهش، سن و تحصیلات شرکت‌کنندگان در آن خواسته شده بود. در این پژوهش، ملاک‌های ورود و خروج برای آزمودنی‌ها نیز وجود داشت. معیارهای ورود شامل جنسیت زن، داشتن تحصیلات دانشگاهی، سن ۲۰ تا ۴۰، سکونت در استان تهران و نداشتن سابقه طلاق رسمی بود و معیارهای خروج شامل نیمه‌کاره رهاکردن پرسشنامه و سن بالای ۴۰ سال بود. پس از ورود افراد واجد شرایط، فرم اطلاعات مربوط به تعهد عدم آسیب و رضایت‌نامه مشارکت در طرح برای تکمیل در دسترس کلیه افراد گروه نمونه قرار گرفت. شایان ذکر است افراد واجد شرایط فقط در صورتی امکان ورود به پژوهش را داشتند که ملاک‌های ورود و خروج و اعلام رضایت آگاهانه را که در ابتدای پرسشنامه درج شده بود، تأیید کنند. پس از تکمیل سه پرسشنامه طرحواره‌های هیجانی، عدم تحمل بلا تکلیفی و اجتناب تجربی، داده‌ها تحلیل و روابط بین متغیرها مشخص شدند.

۲-۲. ابزار پژوهش

۲-۲-۱. مقیاس طرحواره‌های هیجانی^۲ (LESS)

این پرسشنامه توسط لیهی (۲۰۰۲) ساخته شد. مقیاس طرحواره‌های هیجانی ۲۸ گویه و ۱۴ بعد از طرحواره‌های هیجانی را می‌سنجد (سو و همکاران^۳، ۲۰۱۹) و دربردارنده ۱۴ بعد و ۲۸ گویه است. این پرسشنامه دارای یک مقیاس لیکرت شش‌درجه‌ای

1. WHO (World Health Organization)
2. Leahy Emotional Schema Scale (LESS)
3. Suh et al.

است. حداقل نمره ۲۸ و حداکثر نمره ۱۴۰ است. در نسخه ترکی این مقیاس ضریب آلفای کرونباخ $0/۸۶$ و ضریب پایایی دو نیمه $0/۷۰$ است (بایسان^۱، ۲۰۱۲). در پژوهش بیرانوند و علیپور (۱۳۹۳) آلفای کرونباخ این مقیاس $0/۸۴$ تعیین شد. همچنین در ایران برای استفاده از این مقیاس از روش ترجمه مضاعف استفاده شده که در آن، این مقیاس از لحاظ نگارش و مفهوم بررسی شده است. نتایج این تطابق و بررسی، پایایی مطلوبی را گزارش کرده‌اند (خانزاده و همکاران، ۱۳۹۲). برای مشخص کردن روایی آن بیرانوند و علیپور (۱۳۹۳) از روایی محتوایی استفاده کردند. به این شکل که مقیاس به تعدادی از صاحب‌نظران در این حیطه داده شد و بعد از اعمال اصلاحات، مقیاس نهایی منتشر شد. این مقیاس را باتماز و همکاران^۲ (۲۰۱۴) در دو مقوله طرحواره‌های انطباقی و غیرانطباقی طبقه‌بندی کردند. در پژوهش حاضر پایایی $0/۸۴$ برای طرحواره‌های انطباقی و پایایی $0/۷۶$ برای طرحواره‌های غیرانطباقی و $0/۷۱$ برای کل مقیاس محاسبه شد.

۲-۲-۲. مقیاس عدم تحمل بلا تکلیفی^۳ (IUS)

فریستون و همکاران^۴ (۱۹۹۴) این مقیاس را برای سنجش میزان تحمل افراد در موقعیت‌های مبهم و بلا تکلیف طراحی کردند. مقیاس عدم تحمل بلا تکلیفی ۲۷ آیتم دارد و جملات آن بیانگر نوع واکنش افراد در برابر موقعیت‌های بلا تکلیف زندگی است. این مقیاس با لیکرت پنج‌درجه‌ای (۱: هرگز، ۲: به ندرت، ۳: گاهی، ۴: اغلب، و ۵: همیشه) ایجاد شده و حداقل نمره آن ۲۵ و حداکثر نمره آن ۱۳۵ است. این مقیاس توسط باهر و دوگاس (۲۰۰۹) مجدداً اعتباریابی شد و آن‌ها ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس را $0/۹۴$ و ضریب پایایی بازآزمایی آن را در فاصله پنج‌هفته‌ای $0/۷۴$ گزارش کردند. ضریب پایایی این آزمون مطلوب گزارش شده است (فریستون و همکاران، ۱۹۹۴). این ابزار در ایران نیز ترجمه شده و ویژگی‌های روان‌سنجی آن مناسب گزارش شده است و از پایایی خوبی برخوردار است (ابراهیم‌زاده، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر، پایایی به روش آلفای کرونباخ $0/۹۴$ به دست آمد.

۲-۲-۳. مقیاس پذیرش و عمل نسخه دوم^۵ (AAQ-II)

هیز و همکاران^۶ (۲۰۰۴) این مقیاس را برای سنجش اجتناب تجربی، پذیرش و انعطاف‌پذیری روانی ایجاد کردند. مقیاس پذیرش و عمل ده گویه دارد و یک لیکرت هفت‌درجه‌ای از ۱ تا ۷ را شامل می‌شود که ۱ معرف هرگز و ۷ معرف همیشه است. نمرات در بازه ۱۰ تا ۷۰ قرار می‌گیرند و نمره بالاتر بیانگر اجتناب تجربی بیشتر است. عباسی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقات خود نشان دادند روایی این پرسشنامه مطلوب است. مطلوب بودن روایی این مقیاس از روش محتوایی، روایی افتراقی و روایی هم‌زمان حاصل شده است. پایایی این مقیاس نیز با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ و ضریب تصنیف $0/۷۱$ تا $0/۸۹$ گزارش شد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۳). بوند و همکاران^۷ (۲۰۱۱) پایایی این آزمون را $0/۸۱$ گزارش کردند. در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ، پایایی $0/۷۶$ به دست آمد.

۲-۳. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

بعد از جمع‌آوری داده‌ها با پرسشنامه‌های ذکر شده، داده‌ها با نرم‌افزار AMOS-24 تحلیل و به صورت داده‌های کمی برای تحلیل آماده‌سازی شدند و رابطه عدم تحمل بلا تکلیفی با هریک از طرحواره‌های هیجانی با در نظر گرفتن اجتناب تجربی به عنوان متغیر

1. Boysan
2. Batmaz et al.
3. Intolerance of Uncertainty Scale (IUS)
4. Freeston et al.
5. Acceptance and Action Questionnaire (AAQ-II)
6. Hayes et al.
7. Bond et al

واسطه‌ای بررسی شد. برای تعیین آماره‌های توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. همچنین بررسی نرمال بودن توزیع نمرات هریک از مقیاس‌ها با آزمون کولموگروف-اسمیرنوف^۱ صورت گرفت و ارتباط بین نمرات مقیاس‌ها با آزمون همبستگی پیرسون^۲ سنجش شد. برای تعیین اثر متغیر میانجی از مدل‌یابی معادله ساختاری^۳ و آزمون سوبل^۴ استفاده شد. تمامی این مراحل با نرم‌افزارهای SPSS-29 و AMOS-24 و در سطح معنی‌داری ۵ درصد انجام گرفتند.

۳. یافته‌ها

۳-۱. توصیف جمعیت‌شناختی

دامنه سنی شرکت‌کنندگان ۲۰ تا ۴۰ با میانگین ۲۶/۹۰ و انحراف معیار ۶/۰۴ بود. ۱۶ نفر از شرکت‌کنندگان دارای مدرک فوق‌دیپلم (۷/۲۳ درصد)، ۱۳۹ نفر کارشناسی (۶۲/۸۹ درصد)، ۵۳ نفر کارشناسی ارشد (۲۳/۹۸ درصد) و ۱۳ نفر دکتری (۵/۸۸ درصد) بودند. جدول ۱ میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، بیشینه و کمینه متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش را نشان می‌دهد.

۳-۲. شاخص‌های توصیفی

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، چولگی، کشیدگی، بیشینه و کمینه متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	میانه	کمینه	بیشینه	چولگی	کشیدگی
طرحواره هیجانی-انطباقی	۵۰/۱۸	۶/۹۸	۵۰	۲۷	۸۴	۰/۳۴	۱/۹۰
طرحواره هیجانی- غیرانطباقی	۵۰/۸۵	۸/۵۲	۵۱	۲۵	۸۴	۰/۱۹	۱/۰۵
عدم تحمل بلا تکلیفی	۸۰/۳۵	۲۰/۲۹	۷۹	۳۵	۱۳۵	۰/۱۸	۰/۳۰
اجتناب تجربی	۳۷/۲۹	۸/۸۶	۳۷	۱۶	۷۰	۰/۴۰	۰/۴۵

بررسی همبستگی دوبه‌دو متغیرها حاکی از آن است که بیشترین همبستگی بین اجتناب تجربی و عدم تحمل بلا تکلیفی ($P < ۰/۰۰۱$; $I = ۰/۶۷۹$) و کمترین همبستگی مربوط به طرحواره‌های هیجانی انطباقی و عدم تحمل بلا تکلیفی ($P < ۰/۰۰۱$; $I = ۰/۲۳۷$) است. به منظور آزمون مدل مورد نظر، یعنی بررسی نقش میانجی اجتناب تجربی در رابطه طرحواره‌های هیجانی و عدم تحمل بلا تکلیفی، از روش تحلیل مسیر استفاده شد.

۳-۳. بررسی مدل ساختاری

جدول ۲. ضرایب غیراستاندارد، استاندارد، t و معناداری مسیرهای مستقیم مدل

مسیرها	ضریب استاندارد شده Beta	ضریب غیراستاندارد B	خطای استاندارد S.E.	آماره t	معناداری P
عدم تحمل بلا تکلیفی ← اجتناب تجربی	۰/۶۹	۰/۲۹	۰/۰۲	۱۳/۸۰	< ۰/۰۰۱
عدم تحمل بلا تکلیفی ← غیرانطباقی	۰/۳۹	۰/۱۶	۰/۰۳	۵/۰۴	< ۰/۰۰۱
اجتناب تجربی ← غیرانطباقی	۰/۲۱	۰/۱۹	۰/۰۷	۲/۶۱	۰/۰۱۰
عدم تحمل بلا تکلیفی ← انطباقی	۰/۰۴	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۴۲	۰/۶۹۷
اجتناب تجربی ← انطباقی	۰/۲۷	۰/۲۲	۰/۰۷	۳/۱۵	۰/۰۰۲

آزمون سوبل (انطباقی): $Sobel\ Test\ Statistics = ۲/۹۵$ و $P = ۰/۰۰۳$

آزمون سوبل (غیرانطباقی): $Sobel\ Test\ Statistics = ۲/۶۸$ و $P = ۰/۰۰۷$

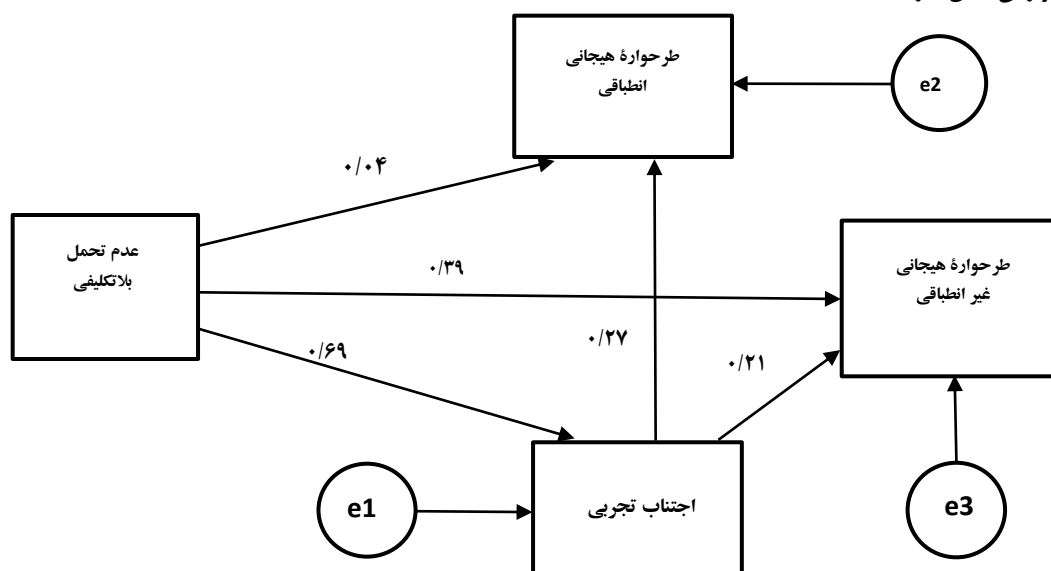
1. Kolmogorov-Smirnov
2. Pearson correlation test
3. structural equation modeling
4. Sobel test

پارامترهای اندازه‌گیری روابط مستقیم در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۳. خلاصه نتایج برازندگی مدل

RMSEA	NFI	GFI	CFI	معنی‌داری P	آماره کای دو / درجه آزادی Chi-Sq. / df
۰/۰۴۶	۰/۹۰۹	۰/۹۳۸	۰/۹۹۰	۰/۰۰۱	۳/۹۵۷

جدول ۳ خلاصه نتایج برازندگی مدل را نشان می‌دهد. طبق نتایج جدول ۳، مدل مفروض، از برازندگی تجربی مطلوبی برخوردار است. هرچند مقدار کای-اسکوئر معنادار است، نمی‌توان آن را نشان‌دهنده عدم برازش مطلوب مدل دانست؛ زیرا این آزمون به حجم نمونه حساس است؛ بنابراین از شاخص‌های دو نرمال یعنی شاخص کای دو به درجه آزادی استفاده شد که مقدار آن کمتر از ۵ بوده است. شاخص‌های CFI، GFI و NFI بیش از ۰/۹ و شاخص RMSEA نیز کمتر از ۰/۰۸ شده است که نشان از مطلوب بودن برازش مدل دارند.

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری با اثر متغیر میانجی (ضرایب استاندارد شده)

۴. بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه طرحواره‌های هیجانی و عدم تحمل بلا تکلیفی با نقش میانجی اجتناب تجربی در زنان بود. یافته‌ها نشان داد اجتناب تجربی به‌عنوان میانجی در رابطه بین عدم تحمل بلا تکلیفی و طرحواره‌های هیجانی-انطباقی اثر معناداری دارد. این مسئله مشخص می‌کند که در افرادی که اجتناب تجربی بیشتری دارند، عدم تحمل بلا تکلیفی با احتمال بیشتری سبب بروز طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی و با احتمال کمتری موجب بروز طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی می‌شود. پیش‌تر نقش میانجی اجتناب تجربی در چند پژوهش بررسی شد؛ مانند پژوهش مقرازی (۱۴۰۱) که مشخص کرد اجتناب تجربی در رابطه بین طرحواره‌های هیجانی و پریشانی روان‌شناختی در بیماران مبتلا به ام‌اس^۱ نقش میانجی‌گری ایفا می‌کند. همچنین مطالعه رضایی و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد اجتناب تجربی می‌تواند به‌طور معناداری بین طرحواره‌های هیجانی

و افسردگی میانجی‌گری کند. اما تاکنون پژوهشی نقش میانجی اجتناب تجربی را در رابطه عدم تحمل بلا تکلیفی و طرحواره‌های هیجانی مشخص نکرده است.

یافته‌های پژوهش مشخص کرد طرحواره‌های هیجانی غیرانطباقی با عدم تحمل بلا تکلیفی رابطه مثبت معنادار دارد که با یافته‌های پژوهش روشن (۱۴۰۱) که بیانگر وجود رابطه مثبت و معنادار بین طرحواره‌های هیجانی و عدم تحمل بلا تکلیفی است همسو است. این رابطه مشخص می‌کند به میزانی که افراد توانایی کمتری در درک و تحمل موقعیت‌های مبهم داشته باشند، بیشتر تمایل دارند که آن موقعیت را منفی تلقی کنند و طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی وابسته به آن موقعیت را تجربه کنند. از دیگر یافته‌های این پژوهش، وجود رابطه مثبت معنادار بین طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی و اجتناب تجربی است در همین راستا یانگ و همکاران (۲۰۰۳) نیز معتقدند طرحواره‌های هیجانی از طریق گسترش اجتناب تجربی سبب بروز پریشانی روانی می‌شوند. این بدان معناست که فرد بعد از فعال شدن طرحواره‌های هیجانی از اجتناب تجربی برای مقابله با هیجانات خود استفاده می‌کند که خود بیانگر رابطه معنادار بین طرحواره‌های هیجانی و اجتناب تجربی است. همچنین طبق پژوهش هیز و همکاران^۱ (۱۹۹۶) به نقل از لیهی (۲۰۱۱) بین طرحواره‌های هیجانی غیرانطباقی و اجتناب تجربی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که با پژوهش حاضر همخوان است. این یافته با یافته‌های اردلانی فرسا و همکاران (۱۴۰۲) و پژوهش توریخوس-زارسرو و همکاران^۲ (۲۰۲۱) و سمرو و حلیم^۳ (۲۰۱۹) نیز همسو است. امیدی و همکاران (۱۳۹۴) در بررسی مشکلات بین فردی دانشجویان مشخص کردند بین طرحواره‌های هیجانی و اجتناب تجربی رابطه معنادار وجود دارد. در این پژوهش، رابطه بین طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی و اجتناب تجربی مثبت و معنادار به دست آمد. همچنین در تبیین یافته‌های حاضر می‌توان به یافته‌های لیهی (۲۰۰۲) نیز اشاره کرد که بیان می‌کند داشتن باورهای منفی در مورد هیجانات و داشتن طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی موجب افزایش احتمال استفاده از روش‌های مقابله‌ای نامناسب مانند اجتناب تجربی می‌شود. این رابطه مشخص می‌کند هر مقدار که طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی فرد فعال‌تر باشد، فرد موقعیت را منفی‌تر تلقی می‌کند و میل به فرار و اجتناب از تجربه آن دارد و به میزانی که طرحواره‌های هیجانی-انطباقی در فرد فعال‌تر باشد، فرد موقعیت را مثبت‌تر تلقی می‌کند و پذیرش بیشتری نسبت به تجربه آن دارد. وقتی افراد درگیر طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی شوند، نمی‌توانند تجربیات هیجانی خود را به طور مطلوبی بشناسند و بپذیرند. در نتیجه نمی‌توانند به طور مطلوب با تجربیات هیجانی خود ارتباط برقرار کنند. به این ترتیب از تجربه کردن آن‌ها پرهیز می‌کنند و درگیر اجتناب تجربی می‌شوند (ونت و همکاران^۴، ۲۰۱۲).

از سوی دیگر یافته‌های پژوهش نشان داد طرحواره‌های هیجانی-انطباقی با عدم تحمل بلا تکلیفی رابطه منفی معنادار دارد. این یافته‌ها همچنین با نتایج پژوهش تاها و همکاران (۲۰۱۴) هم‌راستا است که بیانگر این است که عدم تحمل بلا تکلیفی سبب افزایش احتمال استفاده از روش‌های مقابله‌ای هیجان‌محور مثل طرحواره‌های هیجانی می‌شود. همچنین جلالی بجد و آهی (۱۳۹۶) در پژوهشی بیان کردند بین مؤلفه‌های تنظیم هیجان و عدم تحمل بلا تکلیفی رابطه‌ای معنادار وجود دارد که با نتایج پژوهش حاضر همسو است.

در مطالعه دیگری مشخص شد افرادی که از نظر روان‌شناختی انعطاف‌پذیری بیشتری دارند، اجتناب تجربی کمتری را تجربه می‌کنند و باورهای مثبتی در مورد هیجانات خود دارند. این افراد طرحواره‌های هیجانی-انطباقی مانند اینکه هیجاناتشان منطقی و

1. Hyese et al.
2. Torrijos-Zarcero et al.
3. Semeru & Halim
4. Venta et al.

همسو با ارزش‌های آن‌ها است و بر آن‌ها کنترل دارند را تجربه می‌کنند که این مسئله تبیین‌کننده رابطه منفی و معنادار بین طرحواره‌های هیجانی-انطباقی و اجتناب تجربی است (اگز و همکاران، ۲۰۱۹).

از طرفی این پژوهش مشخص کرد اجتناب تجربی بر عدم تحمل بلاتکلیفی زنان اثر مثبت و معنادار دارد. به بیان دیگر در افرادی که اجتناب تجربی زیادی دارند، تلاش‌هایی برای کنترل کردن یا تغییر دادن افکار و هیجانات وجود دارد و این افراد تمایلی ندارند چنین رویدادهایی را تجربه کنند (لیهی و تیچ و ناپولیتانو، ۲۰۱۱). از طرفی افرادی که به شدت در تحمل بلاتکلیفی ناتوان‌اند، بیشتر احتمال دارد که تحمل بلاتکلیفی را به منزله یک رخداد منفی تفسیر کنند. به بیان دیگر آن‌ها بلاتکلیفی را عاملی تهدیدکننده در نظر می‌گیرند و سعی در اجتناب از آن دارند (کارلتون و همکاران، ۲۰۰۷)؛ بنابراین هرچه افراد اجتناب تجربی بیشتری را تجربه کنند، بیشتر گرایش دارند که رخدادهای مبهم را منفی تلقی کنند و عدم تحمل بلاتکلیفی بیشتری را تجربه می‌کنند.

از یافته‌های دیگر این پژوهش، معنادار بودن متغیر اجتناب تجربی به عنوان میانجی در رابطه بین عدم تحمل بلاتکلیفی و طرحواره‌های هیجانی-انطباقی و طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی است. وجود نقش واسطه‌ای اجتناب تجربی بین طرحواره‌های هیجانی و علائم وسواس در پژوهش‌های رضایی و همکاران (۱۳۹۶)، آنجلاکیس و گودینگ^۴ (۲۰۲۰)، بریگز و پرایس (۲۰۰۹)، یانگ و همکاران (۲۰۰۳) و لیهی (۲۰۱۱) مشخص شده، اما تاکنون معنادار بودن نقش متغیر اجتناب تجربی بین طرحواره‌های هیجانی و عدم تحمل بلاتکلیفی در زنان در هیچ پژوهشی مشخص نشده است. در پژوهش حاضر، متغیر میانجی یعنی اجتناب تجربی تأثیر معناداری بر رابطه عدم تحمل بلاتکلیفی و طرحواره‌های هیجانی-انطباقی و طرحواره‌های هیجانی-غیرانطباقی دارد. در واقع بر مبنای اطلاعات این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت اگر روان‌شناسان در حوزه زنان از مداخلات پیشگیری که هدف آن‌ها کاهش اجتناب تجربی و عدم تحمل بلاتکلیفی در زنان است استفاده کنند، می‌توانند به احتمال بیشتری از ایجاد طرحواره‌های هیجانی غیرانطباقی پیشگیری کنند و موجب ایجاد طرحواره‌های هیجانی-انطباقی شوند که در نهایت سبب افزایش سلامت روان بانوان می‌شود.

بر اساس الگوی طرحواره‌های هیجانی، ارزیابی و تفسیر افراد از محرک‌ها و تجربه‌های هیجانی با یکدیگر متفاوت است و ممکن است از راهبرد رفتاری اجتناب تجربی استفاده کنند تا بتوانند با هیجانات خود مواجه شوند و با آن‌ها مقابله کنند؛ بنابراین افراد پس از قرارگیری در موقعیت‌های بلاتکلیف و تجربه کردن هیجاناتشان، متأثر از طرحواره‌های هیجانی به هیجانات خود برچسب می‌زنند و سپس به ارزیابی آن‌ها می‌پردازند (لیهی، ۲۰۱۱). در واقع، طرحواره‌های هیجانی به‌طور غیرمستقیم و با افزایش اجتناب تجربی موجب تداوم تجربه بیمارگونه می‌شوند (لیهی، ۲۰۱۶). همچنین طبق یافته‌های سالاراجی و همکاران (۱۴۰۰) اثرگذاری اجتناب تجربی و عدم تحمل بلاتکلیفی در دشواری تنظیم هیجان مستقیم و معنادار است.

به صورت کلی این پژوهش نشان داد اجتناب تجربی نقش میانجی را در رابطه عدم تحمل بلاتکلیفی و طرحواره‌های هیجانی در زنان دارد؛ بنابراین برای پیشگیری از بروز طرحواره‌های هیجانی غیرانطباقی پیشنهاد می‌شود با توجه به مدل برازش‌یافته، برنامه‌هایی آموزشی برای جامعه زنان تدوین شود. همچنین در سطح علمی، یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند دیدگاهی پیشگیرانه به بروز طرحواره‌های هیجانی ناسازگار در جامعه زنان فراهم کند. این پژوهش خالی از محدودیت نبود. بررسی طرحواره‌های هیجانی به عنوان یک ساختار چندبعدی باید به صورت چندوجهی صورت گیرد که پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در پژوهش‌های آینده، طیف گسترده‌تری از ابزارهای سنجش این سازه را در نظر بگیرند تا بتوانند ضعف‌های ابزارهای خودگزارشی

1. Oguz et al.
2. Leahy, Tirch, & Napolitano
3. Carleton et al.
4. Angelakakis & Gooding

مانند پرسشنامه را پوشش دهند. همچنین پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی در نمونه‌های آماری متفاوت، با توجه به در نظر گرفتن شرایط فرهنگی و میزان رضایت زناشویی انجام شود تا نتایج کاربردی‌تر در حوزه سلامت روان کسب شود.

۵. ملاحظات اخلاق پژوهش

ملاحظات اخلاقی برای انجام این پژوهش در نظر گرفته شده است. پیش از انجام پژوهش، از کمیته اخلاق در پژوهش دانشکده روان‌شناسی دانشگاه تهران، کد اخلاق به شماره IR.UT.PSYEDU.REC.1402.032 گرفته شد. همچنین به همراه لینک پرسشنامه، توضیحی درباره پژوهش و اصل محرمانگی اطلاعات و رضایت آگاهانه برخط در اختیار شرکت‌کنندگان قرار داده شد. شرکت‌کنندگان ضمن مطالعه موارد فوق فقط در صورتی امکان شرکت در پژوهش را داشتند که رضایت خود را اعلام کنند. شرکت‌کنندگان این اختیار را داشتند که در هر مرحله از پژوهش، با اعلام قبلی از پژوهش خارج شوند.

۶. سازمان سپاسگزاری و حمایت مالی

نویسندگان از استادان گروه روان‌شناسی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران کمال تشکر را دارند. هزینه‌های این مطالعه به صورت شخصی تأمین شد و پژوهش حامی مالی نداشت.

۷. تعارض منافع

در این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- ابراهیم زاده، ص. (۱۳۸۵). بررسی مقایسه‌ای باورهای فراشناختی، ابعاد کمال‌گرایی و مهارت‌های حل مسئله اجتماعی با توجه به سطوح بلا تکلیفی در بیماران مبتلا به وسواس، پانیک و استرس پس از سانحه. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد منتشر نشده*. دانشگاه محقق اردبیلی.
- اردلانی فرسا، ف.، شهبانی‌زاده، ف.، هاشمی، س.، و دادخواه، پ. (۱۴۰۲). طراحی الگوی مفهومی نشانه‌های خلقی و اضطرابی با کیفیت زندگی و پیامدهای درد در بیماران با کم‌درد مزمن: نقش میانجی طرحواره‌های هیجانی و شفقت به خود. *مدیریت ارتقای سلامت*، ۱۲(۴)، ۵۶-۴۰.
- <http://dx.doi.org/10.22034/JHPM.12.4.40>
- امیدی، ع.، نوروزی، م.، و زنجانی، ز. (۱۳۹۴). نقش اجتناب تجربه ای و طرحواره های هیجانی در مشکلات بین فردی دانشجویان. *دومین کنفرانس بین المللی علوم رفتاری و مطالعات اجتماعی*. استانبول، ۲۴ اسفندماه ۱۳۹۴، ترکیه. <https://civilica.com/doc/522092>
- بیرانوند، ع.، و علیپور، ک. (۱۳۹۳). مقایسه طرحواره های هیجانی در افراد مبتلا به میگرن با افراد سالم. *دومین کنفرانس ملی روان‌شناسی و علوم رفتاری*، ۲ بهمن ۱۳۹۳، تهران، ایران. <https://civilica.com/doc/349183>
- پیرساقی، ف.، نظری، م.، ع.، نعیمی، ق.، و شفائی، م. (۱۳۹۴). تعارض‌های زناشویی، نقش سبک‌های دفاعی و طرحواره‌های هیجانی. *روان پرستاری*، ۱۳(۱)، ۶۹-۵۹. <http://ijpn.ir/article-1-511-fa.html>
- جلالی بجد، م.، و آهی، ق. (۱۳۹۶). تدوین و طراحی مدل رفتارهای ذخیره‌سازی (احتکاری) در ارتباط با اختلال در تنظیم هیجانی و تحمل‌ناپذیری بلا تکلیفی با نقش میانجی شناختارهای احتکاری. *اندیشه و رفتار در روانشناسی بالینی (اندیشه و رفتار)*، ۱۲(۴۶)، ۶۶-۵۷.
- <https://sanad.iau.ir/Journal/jtbcp/Article/1118336>
- خانزاده، م.، ادریسی، ف.، محمدخانی، ش.، و سعیدیان، م. (۱۳۹۲). بررسی ساختار عاملی و مشخصات روان‌سنجی مقیاس طرحواره‌های هیجانی بر روی دانشجویان. *مطالعات روان‌شناسی بالینی*، ۳(۱۱)، ۹۱-۱۱۹. <https://sid.ir/paper/497086/fa>
- رضایی، م.، غضنفری، ف.، و رضایی، ف. (۱۳۹۶). نقش طرحواره‌های هیجانی، نشخوارفکری و اجتناب تجربی در اختلال افسردگی اساسی، *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناسی*، ۱۲(۴۵)، ۱۲۹-۱۰۵. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173852.1396.12.45.6.9>
- روشن، س. (۱۴۰۱). رابطه تحمل ابهام با نقش میانجی طرحواره‌های هیجانی و خودانسجامی در اضطراب ناشی از بیماری کرونا در افراد مبتلا به وسواس فکری-عملی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد. روانشناسی عمومی*، مرکز فردوس، دانشگاه پیام نور واحد استان خراسان جنوبی، ایران. لینک سالارحاجی، ن.، تقوی، م.، و گودرزی، م. (۱۴۰۰). رابطه شفقت‌خود با تنظیم هیجان به واسطه اجتناب از تجربه و عدم تحمل بلا تکلیفی. *مجله روان‌شناسی*، ۳(۲۵)، ۴۲۷-۴۱۲. <http://iranapsy.ir/Article/22057/FullText>
- عباسی، ا.، قتی، ل.، مولودی، ر.، و ضرابی، ح. (۱۳۹۱). کفایت روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه پذیرش و عمل (نسخه دوم)، *مجله روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۳(۱۰)، ۸۰-۶۵. https://jpmmm.marvdasht.iau.ir/article_61.html
- گنجی، م.، محمدی، ج.، و تبریزیان، ش. (۱۳۹۲). مقایسه تنظیم هیجان و مکانیسم‌های دفاعی در مادران دارای دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۳(۳)، ۷۲-۵۴. https://jld.uma.ac.ir/article_127.html

مردانی، ا.، عالی‌محمدی، ا.، و محمودی تبار، م. (۱۴۰۱). ارتباط ساختاری طرحواره‌های هیجانی و اجتناب تجربی با رفتارهای خود آسیب‌رسان، رویش روان‌شناسی، ۷(۷۶)، ۱۵۴-۱۴۶. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.7.13.2>

مقراضی، ع. (۱۴۰۱). رابطه بین طرحواره‌های هیجانی با پریشانی روان‌شناختی در بیماران مبتلا به ام‌اس با نقش میانجی‌گری اجتناب تجربی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی. دانشگاه خوارزمی. کرج. ایران. لینک

References

- Abasi, E., Fti, L., Molodi, R., & Zarabi, H. (2012). Psychometric properties of Persian version of acceptance and action questionnaire –II. *Psychological Models and Methods*, 3(10), 65-80. https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_61.html (In persian)
- Aitken, G., & Women, N. K. (2001). Violence and violation: Women and secure settings. *Feminist Review*, 68, 68-88. <http://dx.doi.org/10.1080/01417780110042400>
- Angelakis, I., & Gooding, P. (2020). Obsessive-compulsive disorder and suicidal experiences: The role of experiential avoidance. *Journal of Suicide and Life-Treatening Behavior*, 54(3), 359-371. <https://doi.org/10.1111/sltb.12593>
- Archer, M., Lau, Y., & Sethi, F. (2016). Women in acute psychiatric units, their characteristics and needs: A review. *BJPsych Bulletin*, 40(5), 266-72. <https://doi.org/10.1192/pb.bp.115.051573>
- Ardalani Farsa, F., Shahabizadeh, F., Hashemi, M., Payman, D. (2023). Designing a conceptual model of mood and anxiety symptoms with quality of life and pain outcomes in patients with chronic back pain: The mediating role of emotional schemas and self-compassion. *Journal of Health Promotion Management*, 12(4), 40-56 <http://jhpm.ir/article-1-1604-en.html> (In persian)
- Bartlett, A., Walker, T., Harty, M. A., & Abel, K. M. (2014). Health and social care services for women offenders: Current provision and a future model of care. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 25(6), 625-635. <http://dx.doi.org/10.1080/14789949.2014.944202>
- Batcup, D., & Thomas, B. (1994). Mixing the genders, an ethical dilemma: How nursing theory has dealt with sexuality and gender. *Nursing Ethics*, 1(1), 43-52. <https://doi.org/10.1177/096973309400100106>
- Batmaz, S., Kaymak, S. U., Kocbiyik, S., & Turkcapar, M. H. (2014). Metacognitions and emotional schemas: A new cognitive perspective for the distinction between unipolar and bipolar depression. *Comprehensive Psychiatry*, 55(7), 1546-1555. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.05.016>
- Beiranvand, A., & Alipour, K. (2015). Comparison of emotional schemas in migraine sufferers and healthy individuals, paper presented at 2nd Iranian Conference on Psychology & Behavioral Sciences, Jan 22, 2014, Tehran, Iran. <https://civilica.com/doc/349183> (In persian)
- Birrell, J., Meares, K., Wilkinson, A., & Freeston, M. (2011). Toward a definition of intolerance of uncertainty: A review of factor analytical studies of the intolerance of uncertainty scale. *Clinical Psychology Review*, 31(7), 1198-1208. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2011.07.009>
- Bond, F. W., Hayes, S. C., Baer, R. A., Carpenter, K. M., Guenole, N., Orcutt, H. K., Walts, T., & Zettle, R. D. (2011). Preliminary psychometric properties of the acceptance and action questionnaire-II: A revised measure of psychological inflexibility and experiential avoidance. *Behavior Therapy*, 42(4), 676-688. <https://doi.org/10.1016/j.beth.2011.03.007>
- Boysan, M. (2012). Situations-short form (CISS21) in a non-clinical Turkish sample. *Journal of Psychiatry and Neurological Science*, 25, 101-107. <http://dx.doi.org/10.5350/DAJPN2012250201>
- Briggs, E. S., & Price, I. R. (2009). The relationship between adverse childhood experience and obsessive-compulsive symptoms and beliefs: The role of anxiety, depression, and experiential avoidance. *Journal of Anxiety Disorders*, 23(8), 1037-1046. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2009.07.004>
- Buher, K., & Dugas, M. J. (2009). The role of fear of anxiety and intolerance of uncertainty in worry: An experimental manipulation. *Behaviour Research and Therapy*, 47(3), 215-223. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2008.12.004>
- Carleton, R. N., Norton, M. P. J., & Asumundson, G. J. (2007). Fearing the unknown: A short version of the intolerance of uncertainty scale. *Journal of Anxiety Disorders*, 21(1), 105-117. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.03.014>

- Cho, K. S., & Lee, J. M. (2017). Influence of smartphone addiction proneness of young children on problematic behaviors and emotional intelligence: Mediating self-assessment effects of parents using smartphones. *Computers in Human Behavior*, 66, 303-311. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.09.063>
- Edwards, E. R., & Wupperman, P. (2019). Research on emotional schemas: A review of findings and challenges. *Clinical Psychologist*, 23(1), 3–14. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/cp.12171>
- Eifert, G. H., Forsyth, J. P., Arch, J., Espejo, E., Keller, M., & Langer, D. (2009). Acceptance and commitment therapy for anxiety disorders: Three case studies exemplifying a unified treatment protocol. *Cognitive and Behavioral Practice*, 16(4), 368-385. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cbpra.2009.06.001>
- Freeston, M. H., Rheauma, J., Letart, H., Dugas, M. J., & Ladouceur, R. (1994). Why do people worry? *Journal of Personality and Individual Differences*, 17(6), 791-802. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(94\)90048-5](https://doi.org/10.1016/0191-8869(94)90048-5)
- Ganji, M., Mohammadi, J., & Tabriziyan, Sh. (2013). Comparing emotional regulation and defense mechanisms in mothers of students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 2(3), 136-42. https://jld.uma.ac.ir/article_127.html?lang=en (In Persian)
- Greenberg, L. S. (2004). Emotion-focused therapy. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 11(1), 3–16. <https://doi.org/10.1002/cpp.388>
- Hayes, S. C., Strosahl, K. D., Wilson, K. G., Bissett, R. T., Pistorello, J., Toarmino, D., & Bergan, J. (2004). Measuring experiential avoidance: A preliminary test of a working model. *The Psychological Record*, 54(4), 553-578. <http://dx.doi.org/10.1007/BF03395492>
- Hayes, S. C., Wilson, K. W., Gifford, E. V., Follette, V. M., & Strosahl, K. (1996). Experiential avoidance and behavioral disorders: A functional dimensional approach to diagnosis and treatment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64(6), 1152–1168. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.64.6.1152>
- Jalali Bajd, M. Y., & Ahi, Gh. (2017). Develop and design the models of saving behaviors (hoarding) in relation to emotion regulation difficulties and intolerance of uncertainty with the mediating role of hoarding cognitions. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 12(46), 57-66. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/jtbcp/Article/1118336> (In Persian)
- Khanzadeh, M., Idrisi, F., Mohammadkhani, Sh., & Saeedian, M. (2013). Investigating the factor structure and psychometric properties of the emotional schemas scale on students. *Clinical Psychology Studies*, 3(11), 91-119. <https://sid.ir/paper/497086/fa> (In Persian)
- Kulkarni, J., & Galletly, C. (2017). Improving safety for women in psychiatric wards. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 51(2), 192–194. <https://doi.org/10.1177/0004867416667234>
- Leahy, R. L. (2002). A model of emotional schemas. *Cognitive and Behavioral Practice*, 9(3), 177–190. [http://dx.doi.org/10.1016/S1077-7229\(02\)80048-7](http://dx.doi.org/10.1016/S1077-7229(02)80048-7)
- Leahy, R. L. (2007). Emotional schemas and resistance to change in anxiety disorders. *Cognitive and Behavioral Practice*, 14(1), 36-45. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2006.08.001>
- Leahy, R. L. (2011). Emotional schema and therapy: A bridge over troubled waters. In J. D. Herbert & E. M. Forman (Eds.), *Acceptance and mindfulness in cognitive behavior therapy: Understanding and applying the new therapies* (pp. 109-131). New Jersey: John and Wiley and Sons. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/9781118001851.ch5>
- Leahy, R. L. (2016). Emotional schema therapy: a meta-experiential model. *Australian Psychologist*, 51(2), 82–88. <https://doi.org/10.1111/ap.12142>
- Leahy, R. L., Tirch, D. D., & Napolitano, L. A. (2011). *Emotion regulation in psychotherapy: A practitioner's guide*. New York: Guilford Press, 4. <http://www.guilford.com/p/leahy6>
- Leahy, R. L., Tirch, D. D., & Melwani, P.S. (2012). Processes underlying depression: Risk aversion, emotional schemas, and psychological flexibility. *International Journal of Cognitive Therapy*, 5(4), 362- 379. <https://doi.org/10.1521/ijct.2012.5.4.362>
- Manser, R., Cooper, M., & Trefusis, J. (2012). Beliefs about emotions as a metacognitive construct: Initial development of a self-report questionnaire measure and preliminary investigation in relation to emotion regulation. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 19(3), 235–246. <https://doi.org/10.1002/cpp.745>

- Mardani, A., AaliMohammadi, A., Mahmoudi Tabar, M. (2022). The Structural relationship between emotional schemas and experiential avoidance with self-harm behaviors: The mediating role of smartphone addiction. *Rooyesh*, 11(7), 145-154. <http://frooyesh.ir/article-1-3706-en.html> (In Persian)
- Mezey, G., Hassell, Y., & Bartlett, A. (2005). Safety of women in mixed-sex and single-sex medium secure units: Staff and patient perceptions. *British Journal of Psychiatry*, 187(6), 579-582. <https://doi.org/10.1192/bjp.187.6.579>
- Mitmansgruber, H., Beck, T. N., Hofer, S., & Schubler, G. (2009). When you don't like what you feel: Experiential avoidance, mindfulness and meta-emotion in emotion regulation. *Personality and Individual Differences*, 46(4), 448-453. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.11.013>
- Mitmansgruber, H., Beck, T. N., Höfer, S., & Schübler, G. (2009). When you don't like what you feel: Experiential avoidance, mindfulness and meta-emotion in emotion regulation. *Personality and Individual Differences*, 46(4), 448-453. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.11.013>
- Moqraza, A. (2014). The relationship between emotional schemas and psychological distress in patients with multiple sclerosis with the mediating role of experiential avoidance and perceived social support. *Master's thesis. General Psychology*. Faculty of Psychology and Educational Sciences. Kharazmi University. Karaj. Iran. (In Persian).
- Oguz, C., Celikbas, Z., Batmaz, S., Cagli, S., & Sungur, M. Z. (2019). Comparison between obsessive compulsive disorder and panic disorder on metacognitive beliefs, emotional schemas, and cognitive flexibility. *International Journal of Cognitive Therapy*, 12(3), 157-78. <https://doi.org/10.1007/s41811-019-00047-5>
- Omidi, A., Norouzi, M., & Zanjani, Z. (2016). The role of experiential avoidance and emotional schemas in students' interpersonal problems. paper presented at the *2nd International Conference on Behavioral Sciences and Social Studies in Istanbul*, March 18, Turkey. <https://civilica.com/doc/522092> (In persian)
- Ottenbreit, N. D., & Dobson, K. S. (2004). Avoidance and depression: The construction of the cognitive-behavioral avoidance scale. *Behavior Research and Therapy*, 42(3), 293-313. [https://doi.org/10.1016/s0005-7967\(03\)00140-2](https://doi.org/10.1016/s0005-7967(03)00140-2)
- Pirsaghi, F., Nazari, A., Naiemi, G., Shafaie, M. (2015). Marital conflicts: the role of defense styles and emotional schemas. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 3(1), 59-69. <http://ijpn.ir/article-1-511-en.html> (In persian)
- Rezaee, M., Ghazanfari, F., & Rezaee, F. (2017). Role of emotional schemas rumination and experimental avoidance on major depressive disorder: Applying of path analysis. *Journal of Modern Psychological Researches*, 12(45), 105-129. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_6556.html?lang=en (In persian)
- Roshan, S. (1401). The relationship between tolerance of ambiguity and the mediating role of emotional schemas and self-coherence in anxiety caused by coronavirus in people with obsessive-compulsive disorder. *Master's thesis. General Psychology*, Ferdows Center, Payam Noor University, South Khorasan Province Branch, Iran. (In persian)
- Salarhaji, N., Goodarzi, M. A., & Taghavi, M. R. (2021). The relationship between self-compassion and emotion regulation through the role of experiential avoidance and intolerance of uncertainty. *Journal of Psychology*, 3(25), 412-427. <http://iranapsy.ir/en/Article/22057/FullText> (In persian)
- Semeru, G. M., & Halim, M. S. (2019). Acceptance versus catastrophizing in predicting quality of life in patients with chronic low back pain. *The Korean Journal of Pain*, 32(1), 22-29. <https://doi.org/10.3344/kjp.2019.32.1.22>
- Shapiro, M. O., Short, N. A., Morabito, D., & Schmidt, N. B. (2020). Prospective associations between intolerance of uncertainty and psychopathology. *Personality and Individual Differences*, 166(1), 110210. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2020.110210>
- Silberstein, L. R., Tirsch, D. & Leahy, R. L. (2012). Mindfulness, psychological flexibility and emotional schemas, *International Journal of Cognitive Therapy*, 5(4), 406-419. <https://doi.org/10.1521/ijct.2012.5.4.406>

- Suh, J. W., Lee, H. J., Yoo, N., Min, H., Seo, D. G., & Choi, K. H. (2019). A brief version of the Leahy emotional schema scale: A validation study. *International Journal of Cognitive Therapy*, 12(1), 38–54. <http://dx.doi.org/10.1007/s41811-018-0039-4>
- Taha, S., Matheson, K., Cronin, T., & Anisman H. (2014). Intolerance of uncertainty, appraisals, coping and anxiety. *British Journal of Health Psychology*, 19(3), 592-605. <https://doi.org/10.1111/bjhp.12058>
- Torrijos-Zarcelero, M., Mediavilla, R., Rodríguez-Vega, B., Del Río-Diéguez, M., López-Álvarez, I., Rocamora-González, C., & Palao-Tarrero, Á. (2021). Mindful self-compassion program for chronic pain patients: A randomized controlled trial. *European Journal of Pain*, 25(4), 930–944. <https://doi.org/10.1002/ejp.1734>
- Venta, A., Hart, J., & Sharp, C. (2012). The relation between experiential avoidance alexithymia and emotion regulation in inpatient adolescents. *Clinical Child Psychology* 18(3), 398-410. <https://doi.org/10.1177/1359104512455815>
- Wells, A. (1995). Meta-cognition and worry: A cognitive model of generalized anxiety disorder. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, 3(23), 301–320. <https://doi.org/10.1017/S1352465800015897>
- WHO. (2009). *Women and health: Today's evidence tomorrow's agenda*. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/44168>
- Wiebe, S. A., & Johnson, S. M. (2016). A review of the research in emotionally focused therapy for couples. *Family Process*, 55(3), 390-407. <https://doi.org/10.1111/famp.12229>
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: Guilford Press. <https://psycnet.apa.org/record/2003-00629-000>